

Paweł Kiernikowski

Stanisław Pyszko (1932-2011)- nauczyciel, regionalista, działacz związkowy i społeczny

Scientific Bulletin of Chełm - Section of Pedagogy nr 1, 207-208

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**STANISŁAW PYSZKO (1932-2011)
- NAUCZYCIEL, REGIONALISTA, DZIAŁACZ
ZWIĄZKOWY I SPOŁECZNY**

PAWEŁ KIERNIKOWSKI

Urodził się w dniu 24 stycznia 1932 roku w Ratajewiczach, pow. Włodawa, woj. lubelskie w rodzinie chłopskiej. W 1947 r. otrzymał świadectwo ukończenia siódmej klasy Szkoły Podstawowej; w sześć lat później – technika ekonomisty o specjalności bankowej. W 1972 roku skończył zaoczne magisterskie studia administracyjno-prawne na Uniwersytecie im. Marii Curie-Skłodowskiej (UMCS) w Lublinie, a w 1975 roku – roczny kurs pedagogiczny w Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli (ODN) w Lublinie (dla nauczycieli przedmiotów zawodowych w szkołach średnich).

W latach 1953-1960 pracował w bankowości, handlu miejskim oraz spółdzielczości GS-owskiej w Białej Podlaskiej i na terenie powiatu bialskiego. Po przeniesieniu się do Chełma w latach 1962-1972 był pracownikiem Prezydium Powiatowej Rady Narodowej, a w okresie od stycznia 1973 roku do sierpnia 1974 roku – kierownikiem biura Cechu Rzemiosł Różnych. W 1974 roku podjął pracę w Zespole Szkół Ekonomicznych w Chełmie jako nauczyciel przedmiotów zawodowych. W pracy pedagogicznej dał się poznać jako dobry znawca tychże przedmiotów, ponadto jako jeden z pierwszych wprowadził metodę dialogu na lekcjach, które traktował jako forum dyskusyjne a nie czas monologu nauczyciela jako tego, który wie wszystko. We wrześniu 1992 r. przeszedł na emeryturę.

Oprócz pracy zawodowej działał także społecznie w różnych organizacjach młodzieżowych a także jako radny Miejskiej Rady Narodowej w Białej Podlaskiej oraz Chełmie a także jako wiceprzewodniczący Komisji Budżetu i Finansów. Najwięcej jednak udzielał się jako działacz Związku Nauczycielstwa Polskiego do którego wstąpił 1.09.1974 roku. W 1982 roku włączył się do prac mających na celu odrodzenie struktur związkowych. Uczestniczył w przygotowaniu dokumentacji niezbędnej do zarejestrowania organizacji związkowej i reprezentował ją podczas rozprawy w Sądzie Wojewódzkim w Lublinie. W latach 1986 – 1998 wchodził w skład Prezydium Zarządu Okręgu ZNP w Chełmie (początkowo jako członek, następnie sekretarz oraz przewodniczący Sekcji Emerytów i Rencistów).

Spowodował odrestaurowanie, na zabytkowym Cmentarzu Parafialnym przy ulicy Lwowskiej w Chełmie, nagrobka Józefy Kosińskiej – zasłużonej nauczycielki chełmskiej z okresu zaborów i pierwszych lat niepodległości państwa polskiego. W 1999 roku, z jego inicjatywy, Rada Miejska w Chełmie nadała kilku ulicom w mieście nazwiska nauczycieli - działaczy związkowych z okresu międzywojennego. Był członkiem Komisji Historycznej przy Zarządzie Oddziału ZNP w Chełmie oraz członkiem Komisji Historycznej przy Zarządzie Okręgu ZNP w Lublinie. Przyczynił się do uporządkowania archiwum związkowego w Chełmie. Opracował ponad dwadzieścia artykułów dotyczących oświaty chełmskiej, które zostały wydrukowane m. in. w „Roczniku Chełmskim”, „Chełmskich Pracach Historycznych”, „Księżde Pamiątkowej Czarniecczyków” oraz w innych mass mediach. Współpracował w opracowaniu wydawnictw związkowych, jak „Zarys dziejów ZNP na Lubelszczyźnie w latach 1905-1985”, „Martyrologia nauczycielstwa w Lubelskiem w latach II wojny światowej”, „Nauczyciele tajnego nauczania w Lubelskiem w latach 1939-1944”, „Słownik biograficzny Związku Nauczycielstwa Polskiego na Lubelszczyźnie” czy „Związek Nauczycielstwa Polskiego na Lubelszczyźnie w latach 1986-2000”. Na stulecie ZNP przygotował pracę pt. „Oświata i związki nauczycielskie w powiecie chełmskim w latach 1915-1939”. Brał czynny udział w powołaniu Stowarzyszenia Rocznik Chełmski, gdzie pełnił funkcję skarbnika. Był także członkiem Chełmskiego Towarzystwa Naukowego i czynnie uczestniczył w pracach nad wydawnictwem „Encyklopedia Chełma”.

Za pracę zawodową i społeczną odznaczony m. in. Złotym Krzyżem Zasługi (1985 r.), Złotą Odznaką ZNP (1984 r.), Srebrną Odznaką „Za zasługi dla OHP” (1985 r.) oraz Złotą Odznaką Głównego Urzędu Statystycznego (1983 r.).

Zmarł w dniu 22 sierpnia 2011 roku i został pochowany na cmentarzu komunalnym w Chełmie przy ulicy Mościckiego.

BIBLIOGRAFIA:

Archiwum Zarządu Oddziału ZNP w Chełmie, *Teczka osobowa w Centrum Kształcenia Ustawicznego Ekonomistów w Chełmie*; Związek Nauczycielstwa Polskiego na Lubelszczyźnie w latach 1986-2000, red. J. Doroszewskiego, Lublin 2002; wspomnienia własne autora.